

PROFESIJAS STANDARTS

PS 0394
Profesija

Arhitekts

Kvalifikācijas līmenis

5

Nodarbinātības apraksts

Arhitekts sniedz profesionālos pakalpojumus saistībā ar vides veidošanu pilsētplānošanā, ēku un ēku grupu projektēšanā, būvniecībā, ēku paplašināšanā, konservācijā, restaurācijā vai pārbūvē. Šie profesionālie pakalpojumi ietver vispārējo plānošanu un zemes izmantojuma plānošanu, teritoriju plānošanu, pilsētu, apdzīvotu vietu un ainavu projektēšanu, iepriekšējās izpētes veikšanu, projektu, maketu, rasējumu un specifikāciju izstrādāšanu un tehniskās dokumentācijas sagatavošanu, tehniskās dokumentācijas saskaņošanu, kuru kā atbilstošu un bez ierobežojumiem sagatavojuši citi speciālisti (konsultējošie inženieri, pilsētplānotāji, ainavu arhitekti un citi īpašie konsultanti), būvniecības ekonomiku, līgumu administrēšanu, būvniecības autoruzraudzību un projektu vadību.

Izstrādes gads

2006

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1	2
1. Būvprojektēšana	1.1. Pirmsprojektēšanas izpētes darbu veikšana. 1.2. Projektēšanas izejmateriālu apkopošana un analīze. 1.3. Līgumsaistību kārtošana. 1.4. Būvprojektu vadīšana. 1.5. Projekta pilsētībūvnieciskās un arhitektūras daļas izstrādāšana. 1.6. Projekta paskaidrojuma tekstu izstrādāšana. 1.7. Detalizēto zīmējumu un materiālu specifikāciju izstrādāšana. 1.8. Projekta grafisko materiālu, tai skaitā prezentācijām paredzēto, izgatavošana. 1.9. Būvprojektu saskaņošana. 1.10. Būvprojektu ekspertīze.
1	2
2. Teritorijas plānošana	2.1. Teritorijas attīstības priekšnoteikumu, kā arī teritorijas plānojuma (arī pilsētplānošanas) mērķu un uzdevumu definēšana. 2.2. Iedzīvotāju, speciālistu un ieinteresēto personu aptauja, noskaidrojot sabiedrības viedokli par teritorijas attīstības prioritātēm. 2.3. Teritorijas plānojuma koncepcijas izstrādāšana. 2.4. Konkrētu teritoriju atļauto izmantošanu un apbūves prasību noteikšana. 2.5. Teritorijas telpiski kompozicionālās struktūras noteikšana. 2.6. Līdzdalība transporta sistēmas un inženierinfrastruktūras elementu projektēšana. 2.7. Ekoloģisko faktoru ievērtēšana. 2.8. Apbūves noteikumu izstrādāšana. 2.9. Sabiedrības informēšana par teritorijas plānošanas jautājumiem. 2.10. Sadarbības starp visiem plānošanas procesa dalībniekiem organizēšana.

<p>3. Restaurācijas, rekonstrukcijas (pārbūvju) un renovācijas projektu izstrādāšana</p>	<p>3.1. Pieminekļa apsekošana un pirmsprojektēšanas izpētes darbu veikšana. 3.2. Arhīvu materiālu un literatūras studijas. 3.3. Objekta uzmērīšana un fotofiksācija. 3.4. Uzmērījuma rasējumu izgatavošana. 3.5. Objekta būvtehniskā stāvokļa novērtējums un kultūrvēsturiskās vērtības noteikšana. 3.6. Objekta vēsturiskās izpētes un novērtējuma izstrādāšana un noformēšana. 3.7. Restaurācijas projekta speciālo sadaļu izstrāde un noformēšana. 3.8. Paskaidrojuma tekstu izstrādāšana. 3.9. Grafisko materiālu, tai skaitā prezentācijām paredzēto, noformēšana. 3.10. Restaurācijas projektu izstrādes vadīšana. 3.11. Projektu ekspertīze.</p>
<p>4. Autoruzraudzība un būvuzraudzība</p>	<p>4.1. Būvniecības atbilstības projektu dokumentācijai kontrole. 4.2. Vides aizsardzības noteikumu, būvnoteikumu un citu normatīvo aktu ievērošana. 4.3. Darba drošības tehnikas ievērošana. 4.4. Būvniecības dalībnieku apspriežu vadība.</p>
<p>1</p>	<p>2</p>
<p>5. Administratīvais un organizatoriskais darbs</p>	<p>5.1. Darba līgumu slēgšana. 5.2. Būvprojektu vadība. 5.3. Projektēšanas nosacījumu sastādīšana. 5.4. Būvprojektu saskaņošana. 5.5. Arhitektūras projektu konkursu organizēšana. 5.6. Arhitektūras izstāžu organizēšanā un izveidošanā. 5.7. Profesionālās ētikas normu ievērošana.</p>

Darba vidi raksturojošie īpašie faktori

- Fizikālie, bioloģiskie vai ķīmiskie – nav.
- Organizatoriskie – darbs starpdisciplinārā komandā, komandas darba vadīšana

Īpašās prasības

- Saskarsmes un komunikāciju prasme

- Trīs gadu praktisks darbs sertificēta arhitekta vadībā, lai varētu pretendēt uz patstāvīgas arhitekta prakses tiesībām
- Mūža (nepārtrauktā) izglītība

Prasmes

Kopīgās prasmes	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
1	2	3
<p>1. Nozares aktualitāšu pārzināšana.</p> <p>2. Orientēšanās valsts normatīvajos aktos.</p> <p>3. Vides fizisko, sociālo, ekonomisko, tehnisko, politisko, kultūras un ekoloģisko pazīmju kopsakarību uztvere un izpratne.</p> <p>4. Vides ilgtspējīgas attīstības vispārējo likumsakarību izpratne.</p> <p>5. Vides estētiskās kvalitātes un vērtību izpratne.</p> <p>6. Tehniskās dokumentācijas sagatavošana pilsētplānošanā (teritoriju plānošanā), zemes izmantojuma plānošanā, ainavu arhitektūrā, ēku un būvju projektēšanā, iekštelpu arhitektūrā, ēku un būvju paplašināšanā, pārbūvē un konservācijā un kultūras pieminekļu restaurācijā.</p> <p>7. Pirmsprojektu izpētes veikšana.</p> <p>8. Projektu, maketu, rasējumu un specifiskāciju izstrādāšana.</p> <p>9. Projektu prezentācijas materiālu sagatavošana.</p> <p>10. Projektu vadība, līgumu administrēšana un būvniecības uzraudzība.</p> <p>12. Sapratne par teorētiskā un zinātniski pētnieciskā darba metodikas pamatprincipiem.</p>	<p>1. Prasme izstrādāt estētiskām un tehniskām prasībām atbilstošus būvprojektus.</p> <p>2. Zināšanas arhitektūras vēsturē un teorijā, kā arī atbilstošajās mākslas, tehniskajās un humanitārajās zinātnēs.</p> <p>3. Arhitektūras projektu mākslinieciskās kvalitātes nodrošināšanai nepieciešamās iemaņas tēlotājā mākslā.</p> <p>4. Zināšanas pilsētībūvniecībā un teritoriālajā plānošanā, kā arī ar plānošanu saistītajās nozarēs.</p> <p>5. Pilsētvides un ainavu veidošanas prasmes.</p> <p>6. Izpratne par cilvēku, celtnu un vides kontekstu un humānu vides mērogu.</p> <p>7. Izpratne par arhitekta un arhitekta profesijas lomu sabiedrībā un arhitekta īpašo vietu kultūrvides veidošanā.</p> <p>8. Izpratne par pirmsprojektēšanas izpētes un būvprojektu sagatavošanas darbiem, kā arī būvekspertīzes metodēm.</p> <p>9. Izpratne par būvkonstrukciju aprēķiniem, kā arī būvtehniskajiem un celtnu inženiertehniskā aprīkojuma jautājumiem.</p> <p>10. Zināšanas būvfizikā un tehnoloģijās, kas ļauj nodrošināt būvju iekšējo komfortu un aizsardzību pret klimata iedarbi.</p>	<p>1. Patstāvīga un loģiska spriestspēja.</p> <p>2. Sadarbība ar citu profesionālo nozaru speciālistiem – inženieriem, tehnologiem, dizaineriem, māksliniekiem, agronomiem, mežkopjiem u.c.</p> <p>3. Komandas darba izpratne, darbs grupā un grupas darba vadīšana.</p> <p>4. Sava un padoto darba plānošana.</p> <p>5. Vadīšanas un sabiedrisko attiecību psiholoģijas atziņu, kā arī darba likumdošanas aktu izmantošana.</p> <p>6. Darba sanāksmju vadīšana.</p> <p>7. Komunikācija ar klientiem.</p> <p>8. Nepārtraukta profesionālās kvalifikācijas pilnveidošana.</p> <p>9. Profesionālās ētikas principu ievērošana.</p> <p>10. Savas kompetences līmenim atbilstošu lēmumu pieņemšana.</p> <p>11. Informācijas iegūšana, apkopošana, analīze un secinājumu izdarīšana.</p> <p>12. Rakstisku vai mutisku ziņojumu sniegšana un projektu paskaidrojuma rakstu sastādīšana.</p>

1	2	3
	<p>11. Prasme projektēt ēkas atbilstoši pasūtītāju un būves lietotāju prasībām, ievērojot būvizmaksas un būvniecības normatīvos aktus.</p> <p>12. Zināšanas par būvuzraudzību un būvvadību, kā arī ražošanas nozarēm, organizācijām, noteikumiem un procedūrām, kas nepieciešamas projektā ietvertu ideju īstenošanai būvēs un būvprojektu saskaņošanai ar vispārējiem attīstības plāniem.</p> <p>13. Zināšanas par kultūrvēsturiskās vides saglabāšanu un kultūras pieminekļu aizsardzību un restaurāciju.</p>	

Zināšanas

Apgūstamais mācību priekšmets	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	lietošana
Svešvaloda			■
Matemātika		■	
Tēlotāja ģeometrija			■
Būvmehānika			■
Ekonomika			■
Saskarsmes psiholoģija		■	
Menedžments un vadības ētika			■
Tiesību pamati		■	
Civilā aizsardzība		■	
Darba aizsardzības pamati		■	
Arhitektūras projektēšana			■
Teritorijas plānošana un pilsētībūvniecība			■
Ainavu arhitektūra			■
Restaurācija un kultūras pieminekļu aizsardzība			■
Interjers un dizains			■
Mākslas vēsture		■	
Arhitektūras vēsture			■
Latvijas arhitektūra			■
Zīmēšana			■
Gleznošana un tēlotājmāksla		■	
Ēku daļas			■
Ēku tipoloģija			■
Datorzinības arhitektūras projektēšanā			■
Būvmateriāli			■
Būvkonstrukcijas			■
Ēku inženiertehniskās iekārtas		■	
Apkure, vēdināšana un gaisa klimatizēšana		■	
Elektroiekārtas un elektrotehnika		■	
Būvakustika			■
Būvniecības tehnoloģija		■	
Būvniecības plānošana un organizācija		■	
Būvniecības normatīvi			■
Ģeodēzija			■
Projektēšanas prakse			■
Vides pieejamība			■
Vides ekoloģija un aizsardzība		■	

Profesijas standarts izstrādāts atbilstoši Eiropas kopienu padomes 1985. gada 10. jūnija direktīvas 85/384/EEK „Par arhitektu diplomu, sertifikātu un citu kvalifikāciju apliecinājošu dokumentu savstarpēju atzīšanu, tostarp par pasākumiem, kas palīdz sekmīgi īstenot tiesības veikt uzņēmējdarbību un brīvību sniegt pakalpojumus.”

Profesijas standarta izstrādes daba grupa:

- Dr.habil.arch. Jānis Krastiņš – arhitekts, Latvijas Arhitektu savienības valdes loceklis, RTU Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes Arhitektūras vēstures un kultūras pieminekļu restaurācijas profesora grupas vadītājs, LZA akadēmiķis
- Juris Poga – arhitekts, Latvijas Arhitektu savienības valdes loceklis
- Modris Ģelzis – arhitekts, Latvijas Arhitektu savienības valdes loceklis
- Dainis Bērziņš – arhitekts, Latvijas Arhitektu savienības valdes loceklis
- Sergejs Ņikiforovs – arhitekts, Latvijas Arhitektu savienības priekšsēdētājs